Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 7 декабрь 1971 йил, сешанба ◆ № 282 (15.152). ◆ Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН БАЛИҚЧИЛАРИНИНГ ЮТУҒИ

Узбекистон балиқ саноати бошқармаси корхоналарининг балиқчилари, ишчилари, инженер ва техник ходимлари балиқ овлаш йиллик планини бажардилар. Беш йилликнинг биринчи йили учун зиммага олинган мажбуриятларда кўзда тутилганидан 25 кун аввал муваффақиятга эришилди. Маҳсулотни реализация қилиш йиллик топшириғи ҳам ошириб бажарилди.

Планда 101,6 минг центнер балиқ овлаш кўзда тутилган эди, Ҳозиргача 105.5 минг центнер овланди. Маҳсулотни реализация қилиш ҳажми йиллик пландагига нисбатан 101,5 процентни ташкил эди. Йил охиригача камида 8 минг центнер балиқ овланиб, ярим миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

САБЗАВОТКОРЛАР ЗАФАРИ

Калинин районининг сабзавоткорлари катта зафар қучдилар, Давлатга сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари ва картошка сотиш юзасидан зиммага олган социалистик мажбуриятни муддатидан илгари бажардилар. Меҳнаткашларнинг дастурхонига 104 минг тоннадан кўпроқ сабзавот, 15.900 тонна картошка, 16 минг тонна қовун-тарвуз, 5.700 тонна мева, узум армуғон этилди. Ёки планга қўшимча 14.000 тонна сабзавот, 2150 тонна картошка, 800 тонна қовун-тарвуз тайёрланди.

Колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари маҳсулот тайёрлаш планларини ҳамма турлари бўйича бажарди, социалистик мажбуриятини ўринлаган хўжаликлар сони кўпайди. «Ленин йўли» колхози пландан ташқари 1.740 тонна сабзавот, 220 тонна картошка, 100 тоннадан кўпроқ мева ва узум сотди. Калинин номли, Собир Раҳимов номли, Карл Маркс номли, «Ўзбекистон 40 йиллиги», «Москва» колхозлари, «Партия XXI съезди», «Қорасув» совхозларининг меҳнатчилари ҳам ана шундай улкан зафар қучдилар.

Районда теплица хўжалигини ривожлантиришга катта аҳамият бериляпти. Бу йил теплица хўжаликлари ва полиэтилен плёнкалари остида 5.000 тоннадан зиёд сабзавот ва истеъмолбоп маҳсулотлар етиштирилди.

Чорвачиликни ривожлантириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда ҳам катта ғалабаларга эришилди. Қорамоллар, қўйлар, чўчқаларни туёқ боши ҳисобига кўпайтириш планлари тўла бажарилди. Гўшт тайёрлаш топшириғи ошириб адо этилди, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1250 центнер кўп гўшт тайёрланди. Бу муваффақиятга илғор колхозлар ва совхозлар, Ўртаовул бўрдоқичилик пункти, колхозлараро бўрдоқичилик базаси, «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасининг коллективлари катта ҳисса қўшдилар.

«Дамачи» балиқчилик хўжалигининг коллективи пойтахт аҳолисига 5.100 центнер балиқ етказиб бериб, топшириқни ошириб бажарди.

Район хўжаликларида чорва қишловига тайёргарлик ишлари тугалланди, келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратиш мақсадида агротехниканинг кузги-қишки тадбирлари изчиллик билан амалга оширилялти.

СИРДАРЁ ГРЭСИ ҚУРИЛИШИДА

Беш йилликнинг дастлабки йилини қувончли ютуқлар билан якунлашга интилаётган Сирдарё ГРЭСи бунёдкорлари иш суръатини тобора жадаллаштирмоқдалар. Суратларда: чапда — пешқадам монтажчи В. Суровцев, ўнгда — электр пайвандчи В. Темгунов, юқорида эса К. Ҳонсаидов бошчилик қилаётган участка монтажчиларини кўриб турибсиз. «Узбекгидроэнергострой» трестига қарашли бу участка монтажчилари ГРЭСнинг асосий корпусини монтаж қилмоқдалар. Кундалик топшириқларини 120-130 процентдан адо этмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

ҚАҲРАМОН БРЕСТ ҚАЛЪАСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ УРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ҚАҲРАМОН БРЕСТ ҚАЛЪАСИНИ БОРИБ КУРДИ.

БРЕСТ, 5 декабрь. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партияси VI съездига бораётган КПСС делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 5 декабрда бир оз вақт Брест шаҳрида бўлди.

Леонид Ильич Брежнев ва делегация аъзолари П. М. Машеров. К. Ф Катушев, В. И. Долгих, А. Ф. Ватченко, К. В. Русаков қаҳрамон Брест қалъасига бордилар, унинг территориясидаги мемориал комплекс иншоотларини кўздан кечирдилар. Буг ёнидаги қалъанинг қаҳрамонларча мудофаасига бағишланган музейни бориб кўрдилар. Қалъанинг афсонавий ҳимоячилари дафн этилган мемориал плиталар ёнига гулчамбар қўйдилар.

Қалъани томоша қилаётган сон-саноқсиз кишилар қалъа мемориал комплексини кўздан кечираётган Леонид Ильич Брежневни қизғин табрикладилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев фахрий меҳмонлар дафтарига куйидагиларни ёзди: «Брест қалъаси ҳимоячиларининг шижоати халқлар хотирасида асрлар бўйи яшайди, яшайверади ва кишиларнинг совет Ватанига чексиз садоқатли бўлишига даъват этиб тураверади.

1971 йилда барпо этилган улуғвор мемориал қаҳрамонларнинг мардлигига муносиб ёдгорликдир. Шу ёдгорликни яратган кишиларга раҳмат.

Жаҳон халқлари, тинчлик учун курашингиз!».

Леонид Ильич Брежнев область партия ва совет органларининг раҳбарлари билан учрашди ҳамда суҳбатлашди.

КПСС делегацияси шу куни Варшавага жўнаб кетди. Область ва шаҳар раҳбарлари, Брест меҳнаткашлари Л. И. Брежневни ва делегация аъзоларини вокзалда самимий кутиб олдилар ва кузатиб қўйдилар.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВАРШАВАГА КЕЛДИ

ВАРШАВА, 5 декабрь. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан ПБИП VI съездида қатнашиш учун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси бугун Польша Халқ Республикаси пойтахтига келди.

Делегация составида — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Красноярск ўлка комитетининг биринчи секретари В. И. Долгих, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Украина Компартияси Днепропетровск область комитетининг биринчи секретари А. Ф. Ватченко, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ПХРдаги элчиси С. А. Пилотович бор.

СССР ва ПХР давлат байроқлари билан безатилган вокзалда делегацияни Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Давлат кенгашининг Раиси Ю. Циранкевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, ПБИП Марказий Комитетининг секретарлари кутиб олдилар.

Польша Социалистик Ёшлар Союзининг намояндалари делегация аъзоларига гулдасталар тақдим қилдилар.

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

ВАРШАВА, 6 декабрь. (ТАСС махсус мухбири). Бугун Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди очилиши олдидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси, бошқа қардош партияларнинг съездга келган раҳбарлари Польша революцион ҳаракати тарихи музейининг филиали бўлган қўрғонни зиёрат қилди.

Делегациялар қўрғоннинг шуҳрат олови ёниб турган ёдгорлик девори ёнига гулчамбар ва гуллар қўйишди. Гулчамбар лентасига «Социализм иши учун курашчиларга, Коммунистик ва ишчи партияларнинг Польша Бирлашган ишчи партияси VI съездига келган делегациялари» деган сўзлар ёзилган.

Гулчамбар қўйиш маросимининг қатнашчилари бир дақиқа сукут сақлаб совет жангчиларининг порлоқ хотирасига ҳурмат бажо қилдилар.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ VI СЪЕЗДИ

Кеча Варшаванинг Маданият ва фан саройида Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди ўз ишини бошлади.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИ КХДРга ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги СССР Олий Советининг делегацияси Корея Халқ Демократик Республикаси Олий халқ мажлисининг таклифига биноан 4 декабрда Москвадан Пхеньянга жўнаб кетди.

Делегация составида СССР Олий Советининг депутатлари: Украина Компартияси Одесса область комитетининг биринчи секретари П. П. Козирь, Приморье ўлкаси «Дальморгидрострой» тресги 404-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи Г. П. Крилов, Қирғизистон ССР Тўн район шифохонаси бош врачининг ўринбосари У. К. Рисмамбетова, «Литературная газета»нинг бош редактори ёзувчи А. Б. Чаковский, КПСС Хабаровск ўлка комитетининг биринчи секретари А. К. Черний ҳамда меҳнаткашлар депутатлари Ленинград область Совети ижроия комитетининг раиси А .Н. Шибалов бор.

* * *

ПХЕНЬЯН. Корея Халқ Демократик Республикаси Олий халқ мажлисининг таклифига биноан СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги СССР Олий Советининг делегацияси кеча Пхеньянга келди.

СССР Олий Совети делегациясини Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Ян Хен Соб, Олий халқ мажлиси раисининг ўринбосари Кан Рян Ук, Олий халқ мажлиси раисининг ўринбосари Ли Ги Ен, бошқа расмий кишилар, шунингдек Корея жамоатчилигининг вакиллари кутиб олдилар.

(ТАСС).

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ

Миллий байрам — Финляндия Республикасининг 54 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Финляндия Республикасининг Президенти Урхо Кекконенга табрик телеграммаси юбордилар.

Фин халқи учун ана шу тарихий кунда, дейилади Л. И. Брежнев телеграммасида, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги 1948 йилги шартноманинг мустаҳкам негизида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ҳар тарафлама ривожлантиришда эришилган муваффақиятларни мамнуният билан қайд қилиб ўтишим мумкин. Совет Иттифоқи ва Финляндия халқлари бундан кейин ҳам дўстлик, ўзаро ишонч ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш йўлидан астойдил бораверадилар, икки томонлама муносабатлар соҳасида ҳам, шунингдек халқаро масалаларни ҳал этишда ҳамкорликни кенгайтириш учун янги-янги имкониятларни топаверадилар, деб ишонаман.

Мамлакатларимизнинг биргаликда қилган ғайрат-ҳаракати натижасида дейилади Н. В. Подгорний йўллаган телеграммада, сиёсий, савдо-иқтисодий, фан-техника, маданият ва бошқа соҳаларда Совет—Финляндия муносабатлари тобора кўпроқ ривожланмоқда. Совет Иттифоқи билан Финляндия ҳар иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати ва Европада тинчликни мустаҳкамлаш йўлида 1948 йилги шартнома принципларига мувофиқ равишда ўзаро ҳамкорлик, дўстлик ва ишончни кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлаш учун яхши истиқболлар ва имкониятларга эгадир.

А. Н. Косигин йўллаган телеграммада бундай дейилган: шу фурсатдан фойдаланиб, 1948 йилда Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасида тузилган шартномага мувофиқ мамлакатларимиз ўртасида қарор топган дўстлик, ҳамжиҳатлик ва самарали ҳамкорлик, СССР ва Финляндия халқларининг манфаатлари йўлида халқаро хавфсизлик ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида бундан кейин ҳам муваффақиятли ривожланади, деб ишонч билдираман.

СОВЕТ—ДАНИЯ АХБОРОТИ

Дания ҳукуматининг таклифига биноан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 1971 йил 2 декабрдан 5 декабргача расмий визит билан Данияда бўлди.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Данияда бўлган чоғида уни қирол Фредерик IX ҳазрати олийлари қабул қилди.

Копенгагенда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Дания бош министри Е. О. Краг ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари Шимолий Ютландиянинг Ольборг шаҳрини ва бошқа шаҳарларни ҳам бориб кўрдилар. Меҳмонлар ҳамма ерда самимий шодиёна қабул қилиб олинди. Совет ҳукумати делегацияси саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналарини кўздан кечириш, Даниянинг кенг доиралари вакиллари билан учрашиш, Дания халқи ҳаётининг турли соҳалари билан, шунингдек Даниянинг диққатга сазовор жойлари билан танишиш имкониятларига эга бўлди.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Дания бош министри Е. О. Краг ҳамда Дания ҳукуматининг бошқа аъзолари ўртасида олиб борилган музокараларда:

Совет томонидан: Эстония ССР Министрлар Советининг Раиси В. И. Клаусон, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. А. Смирнов, СССРнинг Даниядаги элчиси Н. Г. Егоричев, СССР Ташқи ишлар министрлиги Скандинавия мамлакатлари бўлимининг мудири Н. Д. Белохвостиков;

Дания томонидан: ташқи ишлар министри К. Андерсен, ташқи иқтисодий алоқалар министри И. Нергорд, савдо министри Э. Енсен, ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Т. Рейне, бош министр маҳкамаси департаментининг бошлиғи Э. Йоргенсен, Даниянинг СССРдаги элчиси А. Сварт, ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудирлари Т. Ольденбург ва П. Гроот қатнашдилар.

Томонлар сидқидилдан ва дўстона вазиятда ўтган музокаралар чоғида бир қанча актуал халқаро проблемаларни, шунингдек Совет Иттифоқи билан Дания ўртасидаги муносабат масалаларини ва бу муносабатларни янада ривожлантириш истиқболларини муҳокама қилдилар.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Дания бош министри Е. О. Краг ўз мамлакатларининг ички аҳволи ва иқтисодий ривожланиши тўғрисида, шунингдек ўз ҳукуматларининг ташқи сиёсат соҳасидаги амалий фаолияти тўғрисида бир-бирларини хабардор қилдилар.

Томонлар халқаро проблемалар хусусида фикрлашганларида СССР билан Даниянинг кўпгина масалалар юзасидан тутган позициялари бир-бирига мос ёки бир-бирига яқин эканлигини мамнуният билан қайд этдилар.

Икки мамлакат ҳукуматларининг бошлиқлари сўнгги вақтларда Европадаги давлатлар ўртасидаги муносабатларда муайян ижобий тенденциялар кўринаётганлигини қайд этдилар. Улар Европада ва бутун дунёда кескинликни янада юмшатишга қаратилган амалий чоралар рўёбга чиқарилмоғи учун мавжуд имкониятлардан актив фойдаланишга ҳар икки мамлакат ҳукуматлари аҳд қилганлигини таъкидладилар.

Ҳар икки томон тинчлик ва хавфсизликни таъминламоқ, шунингдек иқтисодий ва социал соҳаларда тараққиётга эришмоқ сиёсий маслаклари ёки тараққиёт даражаларидан қатъий назар барча давлатлар ўртасида мумкин бўлгани қадар қалин ҳамкорлик бўлишини талаб қилади деган нуқтаи-назарни изҳор қилдилар. Бундай ҳамкорлик ўзаро ишончга миллий мустақиллик, суверенитет, территориал даҳлсизлик ва тенг ҳуқуқлилик албатта ҳурмат этилишига, халқларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқи ҳамда давлатларнинг ички ишларига аралашмасликка, куч ишлатиш ёки зўравонлик билан дўқ қилишдан воз кечишга, шунингдек низоли масалаларни тинч йўл билан бартараф этишга асосланмоғи керак, деб таъкидладилар.

Иккала томон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига катта аҳамият берадилар ва ушбу ташкилотни мустаҳкамлашга ҳамда унинг бутун дунёда БМТ уставига мувофиқ тинчлик ва хавфсизликни сақлаш ишидаги самарадорлигини юксалтиришга эришишга аҳд қилганликларини таъкидлайдилар. Улар БМТнинг халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш тўғрисидаги Декларацияси амалга оширилишига муҳим аҳамият берадилар ва БМТга аъзо бўлган давлатлар биргалашиб Декларациянинг жуда муҳим моддаларини амалга ошириш юзасидан амалий чоралар кўрилиши тўғрисида аҳдлашадилар, деган умид билдирадилар. Хитой Халқ Республикасининг БМТда қонуний ҳуқуқлари тиклангаилигидан мамнуният изҳор этилди.

Актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинаётганида томонларнинг эътибори айниқса Европадаги аҳволга қаратилди. Иккала томон Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган шартнома, Польша Халқ Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган шартнома ҳамда 1971 йил 3 сентябрда тузилган тўрт томонлама битим Европада кескинликни юмшатиш йўлида қўйилган катта ва муҳим қадам бўлди, деди. Томонлар тўрт томонлама битим муносабати билан ҳозирги вақтда немис мўътабар маъмурлари ўртасида олиб борилаётган музокаралар яқин келажакда муваффақиятли тугалланади, шунингдек шу уч шартнома ғоят тез орада кучга кира олади деган умид билдирдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

А. Н. КОСИГИН ОСЛОГА КЕЛДИ

ОСЛО, 5 декабрь. [ТАСС махсус мухбирлари]. Норвегия ҳукуматининг таклифига биноан бугун СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин расмий визит билан шу ерга келди. Эстония ССР Министрлар Советининг раиси В. И. Клаусон, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. А. Смирнов ва бошқа расмий кишилар ўртоқ А. Н. Косигин билан бирга келишди.

Норвегия бош министри Т. Браттели рафиқаси билан, ташқи ишлар министри А. Каппелен, ҳукумат аъзолари, Норвегиянинг СССРдаги элчиси Ф. Якопсен ва бошқалар Совет ҳукумати бошлиғини кутиб олиш учун Форнебю аэродромига келишди.

Кутиб олувчилар орасида СССРнинг Норвегиядаги элчиси С. К. Романовский, Ослодаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, Норвегия ва чет эл матбуотининг вакиллари бор эди.

Т. Браттели, Норвегия давлат арбоблари А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳларини самимий табрикладилар. Оркестр СССР ва Норвегиянинг давлат гимнларини ижро этди. А. Н. Косигин билан Т. Браттели саф тортиб турган фахрий қоровул олдидан ўтдилар.

А. Н. Косигин Т. Браттели билан бирга фахрий эскорт кузатиб борган ҳолда аэродромдан Совет ҳукумати бошлиғи учун ажратилган резиденцияга қараб йўл олдилар.

СОВЕТ—ДАНИЯ АХБОРОТИ

(Боши биринчи бетда).

Томонлар Европа хавфсизлиги ҳамда манфаатдор ҳамма давлатлар, шу жумладан АҚШ билан Канада ўртасида ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш яқин келажакда ўтказилади деган истакни билдирдилар. Ҳар икки томон Европадаги сиёсий ривожланиш жуда яқин вақт ичида Хельсинкида кўп давлатлар қатнашувида ушбу кенгашга тайёргарлик бошлаб юбориш имконини беради, деган умидни билдирдилар. Иккала томон кенгаш ўтказишга ёрдам беришга ва кўп давлатлар қатнашувида бўладиган шу учрашувлар ва маслаҳатларда иштирок этишга тайёр турганликларини билдирдилар.

Бундай кенгаш Европа қитъасининг блокларга бўлинишини тугатишга ёрдам бермоқни мақсад қилиб қўйишдан иборат бўлмоғи керак. Урушдан кейинги даврда Европадаги вазият учун шу нарса характерли эди. Мажбуриятлар системасини яратиш йўли билан Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш кенгашнинг жуда муҳим вазифаларидан биридир. Бу иш давлатлар ўртасидаги муносабатларни жумладан, куч ишлатишга ёки зўравонлик билан дўқ қилишга барҳам бериш йўли билан бартараф қилинмоғи лозим. Кенгаш ўз қатнашчилари ўртасида сиёсий ва савдо-сотиқ алоқалари, саноат техникавий, маданий ва илмий ҳамкорлик ривожланишига, шунингдек, кишилар ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришга ҳам ёрдам бермоғи керакки, бу нарса ўзаро ишонч негизларидан бири ҳисобланади ва Европадаги мустаҳкам тинчлик мана шу нарсага асосланиши мумкин.

Ҳукуматларнинг бошлиқлари қуролсизланиш проблемасини ҳам муҳокама қилдилар. Улар қуролсизланиш соҳасида — ядро қуролини, шунингдек оддий қурол турларини тарк этиш соҳасида бундан буёнги тараққиёт тинчлик ва хавфсизликни таъминлашнинг ҳал қилувчи негизидир, деб таъкидладилар.

Ҳукуматларнинг бошлиқлари ҳарбий қарама-қаршилик айниқса хавфли бўлган Европада қуролли кучлар ва қуролларни ўзаро қисқартириш каби муҳим проблемаларни кенгашда қатнашувчи давлатларга зарар етказмасдан ҳал этишда амалий натижаларга эришмоқ Европада кескинликни янада юмшатиш ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлур эди деган фикрни билдирдилар.

Дания томони Европада Қуролли Кучларни қисқартириш тўғрисида Данияда музокаралар олиб бориш мумкинлиги ҳақида илгари айтган таклифини яна таъкидлади.

Томонлар «Бактериологик (биологик) қурол ва заҳарли модда ишлаб чиқишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини йиғишни тақиқлаш ҳамда шу қуролни йўқотиш тўғрисидаги конвенция» лойиҳасини анчагина қўллаб-қувватлашга эришишга муваффақ бўлинганлигини мамнуният билан таъкидладилар ва химиявий қурол тўғрисида конвенция тузиш билан боғлиқ проблемалар ҳал этилиши юзасидан куч-ғайрат кўрсатиш шижоат билан давом эттирилмоғи керак деб даъват қилдилар.

Ҳукуматларнинг бошлиқлари атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги партноманинг ядро қуролини ер остида синашни тақиқлаш йўли билан кенгайтирилишига ҳам катта аҳамият берадилар.

Иккала томон қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференциясини чақириш тўғрисида Совет Иттифоқи киритган таклиф хусусида фойдали фикрлашиб олдилар. Томонларнинг фикрига кўра, бундай конференция чақирилиши қуролсизланиш учун курашдаги куч-ғайратни активлаштиради. Айни маҳалда бундай конференция БМТ доирасида ўтказилмоғи керакки, ушбу умумжаҳон ташкилоти аввал бўлиб келгани сингари бундан буён ҳам қуролсизланиш юзасидан олиб борилувчи музокараларнинг маркази бўлиб қолмоғи керак, деган фикр изҳор этилди. Томонлар Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатлар жиддий равишда ёмонлашганлигидан ғоятда ташвишга тушганликларини билдирдилар. Улар ҳозирги вақтда уруш ҳаракатларини келтириб чиқарган проблемаларни сиёсий йўл билан ҳал этишга ҳозиргача муваффақ бўлинмаганлигидан таассуф билдирадилар ва низоли масалаларни тинч воситалар билан ҳал этишга дарҳол киришиш керак, деган фикрдалар.

Томонлар Яқин Шарқдаги кескин аҳвол сақланиб келаётганлигидан ташвишланаётганликларини изҳор қилдилар. Бу можарони тезроқ ҳал этиш учун ҳамма мамлакатлар куч-ғайрат сарфлаши керак. Томонлар хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюцияси ҳозирда ҳам Яқин Шарқда мустаҳкам ва одилона тинчликнинг замини деб таъкидладилар ва шуни назарда тутиб, БМТ Бош секретарининг махсус вакили элчи Ярринг миссиясини қўллаб-қувватладилар.

Томонлар Ҳинди—Хитойдаги аҳвол хусусида фикрлашиб олдилар. Улар бу райондаги вазият ҳамон жиддий ташвиш туғдираётганлигини қайд этдилар ва бу ердаги можаро Ҳинди—Хитой халқларига ўз келажакларини четдан ҳеч кимнинг аралашувисиз ўзлари белгилаш ҳуқуқини бера оладиган сиёсий йўл билан бартараф этилиши натижасидагина мустаҳкам тинчликка эришилиши мумкин деган қатъий ишончларини таъкидладилар.

Икки томонлама муносабат масалалари хусусидаги фикрлашувлар чоғида СССР Министрлар Советининг Раиси билан Дания бош министри Совет—Дания муносабатларини кенг кўламда ривож топтириш ҳар икки мамлакат манфаатларига мос бўлиб тушади ва Европада ўзаро ишонч ва тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб таъкидладилар.

Томонлар Совет Иттифоқи билан Дания ўртасида анъанавий тинчлик ва яхши қўшничилик муносабатлари сўнгги йилларда турли соҳаларда самарали ҳамкорлик ўрнатилишига олиб келганлигини мамнуният билан қайд этдилар.

Расмий даражада тобора мунтазам характер касб этиб бораётган алоқалар икки мамлакат ўртасида ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш ишига ёрдам бермоқда. Жумладан, ташқи ишлар министрликлари даражасида ўзини ижобий тарзда намоён қилган маслаҳатлашишлар амалга оширилмоқда.

Томонлар ҳукумат бошлиқлари ва бошқа расмий вакилларнинг шахсий алоқаларини давом эттириш фойдали бўлиб чиқаётганлигини таъкидладилар ва ушбу ҳамкорликни турли соҳаларни ўз ичига олган ҳолда кенгайтиришда янги-янги йўлларни излашни давом эттириб, ўзаро манфаатли ҳамкорликни бундан буён ҳам кенгайтириш истагида эканликларини билдирдилар.

Томонлар СССР билан Дания ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш истагига амал қилиб, СССР ҳукумати билан Дания ҳукумати ўртасида халқаро масалалар хусусида, шунингдек икки томонлама муносабат масалалари хусусида мунтазам равишда ўзаро маслаҳатлашиб туришга розилик бердилар. Томонлар мана шу маслаҳатлар ва уларда муҳокама қилинадиган масалалар доирасини ўзаро келишиб, аниқлаб оладилар.

Икки мамлакат ҳукуматларининг бошлиқлари кейинги йилларда СССР билан Дания ўртасида савдо-содиқ, илмий-техникавий, маданий ҳамкорлик соҳаларида ва бошқа соҳаларда ҳукуматлараро ва идоралараро тузилган битимлар икки томонлама муносабатларни янада ривожлантириш учун яхши замин яратади, деб қайд этдилар. Томонлар шу битимларнинг янада муваффақиятли амалга оширилишига актив ёрдам беришга аҳд қилганликларини изҳор этдилар.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Данияда бўлган чоғида СССР билан Дания ўртасида халқаро автомобиль алоқаси тўғрисида ҳукуматлараро битим имзоланди. Бу битим икки томонлама алоқаларни ривожлантиришга қўшилган ижобий ҳисса бўлди. Томонлар денгизда сузиш ва кема қатнови хавфсизлигини таъминлаш тўғрисида битимлар тузиш хусусида иккала мамлакат идоралари музокаралар олиб бораётганлигини айтиб ўтдилар. Томонлар консулхоналар очиш тўғрисида конвенция тузиш мақсадида музокаралар бошлаб юбориш ҳақидаги масалани ўрганиб чиқадилар.

Томонлар 1969 йилнинг 24 октябрида тузилиб, муддати 1970—1975 йилларга мўлжалланган Совет—Дания узоқ муддатли савдо битими тузилганидан бери ўзаро савдо-сотиқ ривожланиб кетганлигидан мамнун бўлганликларини изҳор қилдилар. Томонлар ўзаро савдо-сотиқдаги анъанавий моллар билан, шунингдек янги моллар билан савдо-сотиқни ривожлантириш мақсадида куч-ғайрат кўрсатяптилар. Ҳар икки томон савдо-сотиқни кўпайтириш аҳамиятини таъкидлади ва бунинг учун фойдаланилмаган имкониятлар борлигини эътироф қилди. Бундай ривожланиш учун узоқ муддатли савдо-сотиқ битими билан зарур доиралар белгилаб қўйилди. Томонлар давлат миқёсидаги виставкалар ва ихтисослаштирилган виставкалар савдо-сотиқ ва иқтисодий алоқаларни рағбатлантиришга жиддий тарзда ёрдам бермокда, деган фикрни билдирдилар. Совет томони Копенгагенда Совет савдо-саноат виставкасини ўтказиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишга тайёр эканлигини изҳор қилади. Совет томони ўзаро савдо-сотиқни ривожлантирмоқ учун Дания—Совет машина-ускуналарини харид қилишни кенгайтириши борасида катта-катта имкониятлар мавжуд, деган фикр билдирди. Совет Иттифоқидаги гўшт, сут-қатиқ, озиқ-овқат ва цемент саноатининг баъзи корхоналарини ускуналашда Дания фирмалари қатнашуви мумкинлигининг аҳамияти қайд этилди.

Совет томони Совет Иттифоқига Дания кемаларини сотишни давом эттириш, шунингдек катта сут-қатиқ заводи учун машина-ускуналар харид қилиш масалаларини ўрганиб чиқишга тайёр эканлигини изҳор қилди.

Ҳар икки томон СССР билан Дания ўртасида иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик қилиш тўғрисида 1970 йилда тузилган битим икки мамлакат ўртасида савдо-сотиқ, иқтисодий ва илмий, техникавий ҳамкорликни ўзаро манфаатли ривожлантириш учун яхши замин бўлганлигини қайд этдилар. Улар бундай ҳамкорликни янада чуқурлаштириш ва кенгайтириш учун катта-катта имкониятлар борлигини таъкидладилар. Шу битимга мувофиқ тузилган Совет — Дания комиссияси Дания савдо-саноат доиралари билан Совет ташкилотлари ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришга ёрдам бераётган муваффақиятли иш ўтказганлиги қайд этилди.

Иккала томон СССР билан Дания ўртасида 1962 йил 11 сентябрда тузилган маданий ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битим икки мамлакатнинг маориф, фан ва маданият соҳасидаги ҳамкорлигини жиддий равишда кенгайтиришга ёрдам берганлигини қайд этдилар. Ана шу битим доирасида 1970 — 1972 йилларга мўлжалланган мавжуд ҳамкорлик программаси икки мамлакат ўртасида янада барқарор ва кенг кўламдаги алоқалар учун замин яратди.

Томонлар маориф, фан ва маданий ҳаёт соҳасидаги тараққиётни бир-бирларига таништириш мақсадида мавжуд битим доирасидаги маданий ҳамкорликни кенгайтириш учун янги-янги имкониятларни излаб топиш истагини билдирдилар. Дания томони 1972 йили Совет Иттифоқи билан Дания қироллик балетининг гастролларини ўтказиш ниятида эканлигини совет томони табриклади.

Балтика денгизи районидаги давлатлар сифатида Совет Иттифоқи билан Даниянинг умумий проблемалари мавжудлигини назарда тутиб, томонлар атроф муҳитни муҳофаза қилиш, балиқ запасларини сақлаш каби соҳаларда кўп мамлакатлар ва икки мамлакат қатнашуви асосида ҳамкорликни ривожлантириш масалалари хусусида ўзаро алоқаларни давом эттириш ва фикрлашиб туришга келишдилар. Балтика денгизи сувининг ифлослантирилишига қарши самарали курашмоқ учун амалий чоралар кўрилмоғи зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Бу чораларни амалга оширишда Балтика бўйидаги ҳамма давлатлар қатнашган бўлур эди.

Ҳар икки томон бўлиб ўтган фикрлашувдан мамнун эканлигини изҳор қилди. Бу фикрлашув мазкур ҳукуматларнинг позицияларини яхшироқ тушуниб олишга, Совет Иттифоқи билан Дания ўртасида ишонч ортишига ёрдам берди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Данияда ўзига кўрсатилган меҳмондўстлик ва иззат-эҳтиром учун Дания ҳукуматига миннатдорчилик билдирди.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Дания бош министри Е. О. Крагни расмий визит билан Совет Иттифоқига таклиф қилди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди. Визит вақти кейинчалик келишиб олинади.

СССР Министрлар Советининг Раиси
А. Н. КОСИГИН.

Ольборг, 1971 йил 5 декабрь.

Дания Бош министри
Е. О. КРАГ.

ТАСС БАЁНОТИ

Ҳиндистон ярим оролида вазиятнинг ғоят кескинлашганлиги тўғрисида хабарлар келиб турибди. 3 декабрда Покистон авиацияси Ҳиндистоннинг ғарби-шимолидаги бир қанча шаҳарларни бомбардимон қилди ва ўққа тутди. Ҳиндистон — Покистон чегарасида ҳарбий тўқнашувлар бўлмоқда.

Сўнгги вақтларда Покистон билан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларда кучайиб борган кескинликнинг асосий сабабчиси Покистон ҳукуматининг Шарқий Покистон аҳолисига қарши қилган хатти-ҳаракатлари натижасида мамлакатнинг шу қисмида вужудга келган аҳвол эканлиги яхши маълумдир.

Сўнгги йилларда Шарқий Покистонда автономия учун, энг оддий гражданлик ҳуқуқлари ва озодлик учун оммавий ҳаракат авж олиб кетди. 1970 йилнинг декабрида қонун чиқариш органларига ўтказилган сайловларда М. Раҳмон бошчилигидаги Халқ иттифоқи партиясини Шарқий Покистон аҳолиси якдиллик билан қўллаб-қувватлади. Сайловдан кейин Покистон президенти билан Халқ иттифоқи раҳбарлари ўртасида бўлажак давлат тузуми хусусида музокаралар бошланди. Бунда Шарқий Покистонга автономия берилиши кўзда тутилган эди.

Аммо Покистон ҳукумати афтидан битим тузишни хоҳламай, 1971 йилнинг 25 мартида тўсатдан музокараларни тўхтатиб қўйди. М. Раҳмон ва Халқ иттифоқининг бошқа раҳбарлари қамоққа олинди ва турмага ташланди. Шундан кейин дарҳол аҳолига қарши жазо чоралари бошлаб юборилди. Минг-минглаб кишилар ўлдирилди. Шарқий Покистоннинг неча миллион гражданлари ўз ҳаётини сақлаб қолмоқ учун қўшни Ҳиндистонга қочиб ўтишга мажбур бўлди. Шарқий Покистонда оммавий жабр-зулм ва қонунсизлик вазияти вужудга келди.

Покистон ҳукумати оммавий жазо чоралари ва таъқиб этишларга Шарқий Покистон аҳолиси тобора кўпроқ қаршилик кўрсатаётганлигига дуч келгач, вужудга келган аҳвол учун масъулиятни Ҳиндистон гардига ағдармоққа уринди ва Ҳиндистон билан муносабатларни кескинлаштириш йўлига ўтиб олди.

Тинчликни сақлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб. Совет ҳукумати Шарқий Покистондаги воқеалар муносабати билан Ҳиндистон ярим оролида вужудга келган аҳволдан ташвишланаётганлигини Покистон президенти Яҳёхон билан Покистон ҳукуматига бир неча бор билдирди. Совет ҳукумати сиёсий масалаларни ҳал этмок учун репрессия ва таъқиб этиш сиёсий методини қоралаб. Шарқий Покистондаги аҳволни сиёсий йўл билан бартараф этиш зарурлигига Покистон ҳукумати эътиборини жалб этди. Шу билан бирга Совет томони репрессия сиёсатидан воз кечиш, М. Раҳмонни озод этиш ва масалани Шарқий Покистон аҳолисининг 1970 йил декабридаги сайловда билдирган хоҳишига монанд ҳал этмоқ йўлини топиш мақсадларида музокараларни дарҳол бошлаб юбориш бирдан-бир тўғри йўл бўлиши мумкин, деган фикрни билдирди. Шундай қилиниши Ҳиндистондан бошпана топган шарқий покистонлик миллион-миллион қочоқларнинг ўз уйларига қайтиб боришлари учун ҳам шароит яратган бўлур эди.

Совет ҳукумати ана шу мулоҳазаларни назарда тутиб, Покистон ҳукуматига мурожаат қилар экан. инсонпарварлик принципларига биноан ва мамлакат олдида вужудга келган мураккаб проблемаларни демократик йўл билан ҳал этишда Покистон халқига яхшилик тилаб иш кўрди.

Аммо Покистон ҳукумати Шарқий Покистондаги аҳволни сиёсий йўл билан бартараф этиш чораларини кўрмай, Ҳиндистонга қарши ҳарбий тайёргарликни зўрайтириб боравергач, Совет раҳбарлари президент Яҳёхонга маълум қилдиларки, қандай баҳона билан бўлмасин, Покистоннинг Ҳиндистонга қуролли ҳужум қилишини Совет Иттифоқи жуда қаттиқ қоралайди.

Совет Иттифоқи бўлаётган воқеалар СССР чегараларининг бевосита яқинида эканлиги ва бинобарин ўз хавфсизлиги манфаатларига тааллуқли эканлигини ҳам назарда тутиб, ана шу воқеаларга бефарқ қараб туролмайди.

Совет ҳукумати Ҳиндистон ярим оролида тинчлик сақланиши учун изчиллик билан курашиб. Покистон раҳбарлари мана шу хавфли йўлдан бориб ўз зиммаларига оладиган оғир масъулиятни уларга очиқ-ойдин билдириб қўйишни зарур, деб ҳисоблайди.

Совет Иттифоқи ҳозирги вақтда Ҳиндистон ярим оролида вужудга келган ва тинчликсевар бирон мамлакат бунга бефарқ қараб туролмайдиган ҳарбий хавф олдида хунрезлик дарҳол тўхтатилишини ҳамда Шарқий Покистондаги можаро шу ерли халқнинг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатлари ҳурмат этилиши асосида сиёсий йўл билан бартараф этилишини талаб қилади.

Совет ҳукумати барча мамлакатларнинг ҳукуматлари можарога бирон йўсинда тортилишини билдирувчи ҳамда Ҳиндистон ярим оролидаги вазиятни янада мураккаблаштириб юбора олиши мумкин бўлган ҳаракатлардан ўзларини тийиб туришлари керак деб ҳам ҳисоблайди.

ҲИНДИСТОН БИЛАН ПОКИСТОН ЎРТАСИДА ҲАРБИЙ МОЖАРО

РАВАЛПИНДИ, 5 декабрь. (ТАСС). Покистон радиосининг хабарларига қараганда, Покистон билан Ҳиндистон қўшинлари ўртасида ғарбий чегарада ҳамда Кашмирдаги ўт очишни тўхтатиш линиясида шиддатли жанглар бормоқда.

Ҳарбий қўмондонлик вакилининг баёнотига кўра, Покистон қўшинлари Кашмирдаги ўт очиш линиясидан ўтиб, Ҳиндистоннинг бир қанча чегара пунктларини қўлга олганлар ва Ҳиндистоннинг Дер шаҳрини ишғол этганлар. Покистон қўшинлари Пунчдан Ражастхон линияси ўртасида ҳаракат қилиб, «Сиалкот районида территорияларни қўлга олишга муваффақ бўлдилар», деди ҳарбий қўмондонлик вакили. У, шунингдек, Покистоннинг ҳарбий-ҳаво кучлари Ҳиндистоннинг 13 аэродромига бомба ташладилар, деб хабар берди.

Покистон радиосининг хабарига кўра, Ҳиндистон самолётлари Саргода, Пешовардаги ва Ғарбий Покистоннинг бошқа жойларидаги базаларини бомбардимон қилдилар.

ППИ агентлигининг хабарига қараганда, Покистон ҳарбий денгиз кучлари қўмондони «душманни пайдо бўлиши мумкин бўлган ҳамма жойда қидириш ва йўқотиш тўғрисида ҳарбий-ҳаво кучлари шахсий составига буйруқ берди».

ДЕҲЛИ, 5 декабрь. (ТАСС). Чегаранинг шарқий ва ғарбий секторларида Ҳиндистон ва Покистон қўшинлари ўртасида уруш ҳаракатлари давом этмоқда. ПТИ агентлигининг хабар беришича, Шарқий Покистондаги Комилла секторига босиб кирган Ҳиндистон армияси вилоятнинг ички районларига етиб борди. Сўнгги хабарларга кўра, Ҳиндистон қўшинлари Суагам, Чаур, Бибибозор шаҳарларини ишғол этган. Ҳинд қисмлари Силхет секторида Каллаур шаҳрига қараб ҳаракат қилмоқдалар.

Ҳиндистон қўшинлари Акхаур районида Покистон бўлинмаларини қуршаб олдилар ва Покистон армияси коммуникацияларининг муҳим марказлари сари олға бормоқдалар. Бугун қўшинлар муҳим Темир йўл узели бўлган Акхаурни ишғол қилдилар. Покистоннинг Камалпурдаги гарнизони таслим бўлди.

Агартал (Трипурнинг иттифоқчи территорияси) районида ҳинд қўшинлари Покистон армиясининг бир қанча ҳужумини қайтардилар. Агарталнн артиллериядан узлуксиз ўққа тутган Покистон қўшинлари чекинишга мажбур бўлди.

Мудофаа министрлигининг баёнотида ҳинд қўшинлари «Мукти бахини» отрядлари билан биргаликда Шарқий Покистондаги Шамширнағар шаҳрини ишғол этганликлари ва Качар секторида ҳарбий аэродромни босиб олганликлари хабар қилинади.

Чегаранинг ғарбий секторида, деб хабар беради ПТИ агентлиги, ҳинд қўшинлари Амритсар секторида Покистоннинг бир қанча қишлоқларини босиб олдилар. Панжоб штатининг Фирўзпур секторида шиддатли жанглар бўлмоқда. Покистоннинг бир бригададан иборат қўшинлари ҳарбий-ҳаво кучлари артиллерия ва танклари мадади билан Ҳиндистон позициясига ҳужум қилдилар. Мудофаа министрлигининг баёнотида таъкидланишича, ҳар икки томоннинг солдатлари ва техникаси талафот кўрган. Чхамб секторида ҳам қаттиқ жанглар бормоқда. Кеча шу секторда Ҳиндистон қўшинлари Покистоннинг ҳужумини қайтариб, олтита танкни яксон қилдилар.

Ўтган кеча Покистон авиацияси Аграни ва шу ердаги ҳарбий аэродромни олти марта бомбардимон қилди. Ҳиндистоннинг зенит батареяси Покистон самолётларига қараб ўт очди.

Бугун Покистоннинг ҳарбий-ҳаво кучлари Аҳмадободда (Гужирот штати) ва Амритсарда (Панжоб штати) аэродромларни бомбардимон қилди.

Ҳиндистон ҳукуматининг вакили Ҳиндистоннинг ҳарбий-денгиз кучлари кеча Карочи портини ўққа тутдилар, деди. Бундан олдин Ҳиндистон билан Покистоннинг ҳарбий кемалари ўртасида денгиз жанги бўлиб ўтган эди. Шу жанг пайтида Покистоннинг битта эсминци чўктирилди, яна бир эсминцига шикаст етказилди. Ҳиндистоннинг барча кемалари ўз базаларига қайтиб келди. Ҳиндистон мудофаа министри Жажгиван Рамнинг айтишича Ҳиндистон флоти Шарқий Покистондаги барча портларни қуршаб олган.

Умумҳиндистон радиоси бугун Ҳиндистон қўшинлари Шарқий Покистонда Лакшам темир йўл станциясини ишғол этганликларини, шунинг натижасида Дакка билан Читтагон ўртасида алоқа узилиб қолганлигини ҳабар беради.

А. Н. КОСИГИННИНГ ДАНИЯДА БЎЛИШИ

ОЛЬБОРГ, 5 декабрь. (ТАСС махсус мухбири). Кеча Ольборг шаҳар кенгаши бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шарафига зиёфат берди.

Ольборг шаҳар ҳокими М. Андерсен Совет Иттифоқидан келган ҳурматли меҳмонга мурожаат қилиб, фан-техника, санъат ва маданиятнинг ривожланишига катта ҳисса қўшган буюк ва қудратли давлат вакилларини қутлашдан бағоят ҳурсандман, деди:

А. Н. Косигин жавоб нутқида Ютландияга қилган қизиқарли сафаридан мамнун эканлигини изҳор қилди. Мен, деди у, Дания халқининг кундалик ҳаётига хос бўлиб, ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар меҳнати билан эришилган моддий маданият даражасини акс эттирадиган кўп нарсаларни кўришга муваффақ бўлдик деб ўйлайман.

Биз ишчилар, фермерлар, балиқчилар каби хилма-хил ҳунар эгалари билан учрашишга муваффақ бўлдик. Мана шу ажойиб учрашувлар хотирамизда узок вақт қолади. Биз данияликларнинг Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни ривожлантиришга, Совет — Дания савдо-сотиғини кенгайтиришга ҳамда Советлар мамлакати халқининг ҳаётига нечоғли катта қизиқиш билан қараётганликларини яна бир бор ҳис қилдик. Бизнингча, шуларнинг ҳаммасида жаҳонда рўй бераётган жуда муҳим ва чуқур процесс намоён бўлмоқда. Ушбу процесснинг моҳияти шундаки, кишилар ўз ҳаётлари, ўзларининг келажаклари ва келажак авлод тақдири халқаро муносабатларнинг ривож топиши билан нечоғли катта даражада боғлиқ бўлаётганлигини тобора яхшироқ англаб олмоқдалар. Халқлар ҳамиша тарих ижодчилари, унинг асосий ҳаракат қилдирувчи кучи бўлиб келган ва бу нарса шу кунларда айниқса тўғридир.

Биз, деб таъкидлаб давом қилди А. Н. Косигин, тинчликсевар жамоатчилик жаҳонда воқеаларнинг ривожланишига тобора кўпроқ таъсир этиб бораётганлигини, мавжуд проблемаларни тинчлик ва халқаро ҳамкорлик иши манфаатларини кўзлаб ҳал этилишига нечоғли активлик билан киришаётганлигини ҳаммамиз сезиб турибмиз. Тинчликни мустаҳкамлаш эса ғоят кенг аҳоли оммасининг умумий мақсадидир.

Планетамизнинг қайси бир қисмида тинчлик бузилмасин, барча мамлакатлар илғор жамоатчилигини ғоятда ташвишга солишини, жамоатчиликни ташвишлантирибгина қолмай, тинчликни ҳимоя этиш учун ҳаракат қилишини ҳам яхши биламиз.

Биз шу кунларда Ҳиндистон ярим оролидаги воқеаларнинг ривожланиб боришини ғоят ташвишланиб кузатиб турибмиз. Бу ерда икки қўшни давлат — Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатлар бузилиб, улар ўртасида хавфли можаро ўчоғи пайдо бўлди. Биз бевосита шу можарога тортилган томонлар, шунингдек тинчлик ва тараққиёт ишини қадрлаётган ҳамма халқлар Ҳиндистон билан Покистон ўртасида вужудга келган ҳарбий можаро тугатилиши учун бутун куч-ғайратларини сарфламоқлари керак, деб ҳисоблаймиз. Бир неча бор айтиб келганимиздек, яна такрорлаймизки, Ҳиндистон ярим оролида кескинликни юмшатмок учун даставвал Шарқий Покистонда Покистон маъмурларининг маҳаллий аҳолини оммавий жазолаши натижасида вужудга келган ва кишиларнинг жуда кўп қурбон бўлишига ҳамда ўн миллион кишининг Шарқий Покистондан Ҳиндистонга қочиб кетишига сабаб бўлган хавфли ички сиёсий танглик бартараф этилмоғи зарурдир. Шарқий Покистон аҳолисининг 1970 йил декабрь ойида ўтган сайловда ифода этилган хоҳиш-иродасини ҳурмат қилмоқ зарур, мана шу натижаларни қонунлаштирмок зарур, халқ хоҳишига мувофик масалани сиёсий йўл билан бартараф этмоқ ҳамда Ҳиндистондан Шарқий Покистонга қайтиб борадиган қочоқларнинг хавфсизлигига тўла кафолат берилишини таъминламоқ зарур. Биз масаланинг шу тахлитда бартараф этилиши можарони ҳал этишнинг реал йўли деб биламиз.

Совет Иттифоқи ҳамиша Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатларни нормаллаштиришни ёқлаб, шу мамлакат халқларининг куч-ғайратлари ўзларининг иқтисодий ва социал тараққиётидаги катта-катта вазифаларни ҳал қилмоққа, ўтмиш мустамлакачилигининг оғир оқибатларини енгишга бағишланмоғи керак, деб келди.

Совет Иттифоқи хоҳ Осиёда, хоҳ Европада ёки бошқа қитъаларда бўлсин бундан буён ҳам тинчликни мустаҳкамлаш учун, тенг ҳуқуқли ҳамкорлик учун изчил ва сабот-матонат билан курашиб бораверади. Бизнинг Данияга қилган визитимиз ҳам шу мақсадга хизмат қилади. Ҳар икки томон ҳам Совет — Дания ҳамкорлигини ривожлантиришга қизиқиб қараётганлиги савдо-сотиқ, илм-фан, техника, маданият соҳасидаги янги ташаббусларда, Дания билан Совет Иттифоқи шаҳарлари ўртасида, турли касбдаги кишилар ўртасида фаол алоқаларни мустаҳкамлашда, совет халқи билан Дания халқи ўртасидаги алоқаларни кенгайтиришда ҳам ўз ифодасини топади, деган фикрдаман.

Мен Ольборг аҳолисига ва биз борган бошқа ҳамма жойларнинг аҳолисига иззат-ҳурматлари ва меҳмондўстликлари учун самимий миннатдорчилигимизни изҳор этамиз. Биз шаҳар ҳокими жанобларидан, шаҳар маъмурларидан ва албатта биз билан бирга бўлиб сафаримизнинг муваффақиятли ўтиши учун кўп иш қилган бош министр Краг жанобларидан миннатдормиз.

СССР Министрлар Советининг Раиси Дания билан Совет Иттифоқи ўртасида ҳамжиҳатлик, ҳамкорлик ва ўзаро ишонч учун қадаҳ кўтаради.

А. Н. Косигин нутқи қарсаклар билан кутиб олинди.

* * *

ОЛЬБОРГ, 5 декабрь. (ТАСС махсус мухбири). Бугун эрталаб СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари Ольборгга сафар қилдилар. Улар Харальдсулунд спорт маркази билан танишдилар. Шаҳарнинг янги кварталларида бўлдилар ва Ольборгнинг диққатга сазовор бир қанча жойларини кўздан кечирдилар.

ОЛЬБОРГ, 5 декабрь. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Дания бош министри Е. О. Краг бугун Дания ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказди.

А. Н. Косигин ўз таассуротларини айтиб бўлиб, ўтган учрашувлар Даниянинг расмий доираларида, турли жамоатчилик табақалари ва халқ кенг оммаси ўртасида СССРга, совет халқига нисбатан яхши ва дўстона муносабат мавжуд эканлигини ва мамлакатларимиз ўртасидаги алоқани янада мустаҳкамлаш ва ҳамкорликни кенгайтириш иштиёқи борлигини кўрсатди, деди.

А. Н. Косигин ўз сафарининг расмий қисмига, бош министр Е. О. Краг билан ва Даниянинг бошқа давлат ҳамда сиёсий арбоблари билан қилган суҳбатларига баҳо бериб, Совет—Дания муносабатларида ўзаро ишонч ҳамкорликни янада ривожлантиришнинг муҳим омили эканлигини айтди.

Шу суҳбатлар давомида халқаро аҳвол масалалари юзасидан бўлиб ўтган фикрлашувлар муҳим халқаро масалалар ҳусусида ҳар икки мамлакатнинг позициясини яна бир марта таққослаб кўришга ҳамда шу позицияларда бир-бирига яқин нуқталарни, бир қанча муҳим масалаларга қарашларнинг яқинлигини ва ўхшашлигини қайд қилиб ўтишга имкон берди. Бу эса катта аҳамиятга эгадир.

Дания билан Совет Иттифоқи ҳақиқатда қўшни мамлакат бўлиб қолдилар. Гарчи Болтиқ денгизи географик жиҳатдан бизни бир-биримиздан ажратиб турган бўлса ҳам ҳамкорликни ривожлантириш учун асос бўлиб хизмат қила оладиган умумий проблемалар нуқтаи-назаридан қараганда иқтисодий ва сиёсий маънода бизни яқинлаштириб ва бирлаштириб турибди. Европа шимолида мамлакатларимизнинг муштарак манфаатлари бор. Мамлакатларимиз шу районда ва умуман Европа қитъасида халқаро кескинликни камайтиришдан манфаатдордирлар. Бизни бир-биримиздан ажратиб турган бирон бир низоли масала йўқ.

А. Н. Косигин яна таъкидлаб ўтдики, бизнинг фикримизча, ҳозирги вақтда олдимизда турган асосий ва муштарак вазифа-муносабатларимизни ривожлантириш ва тинч-тотув яшашни янада мустаҳкамлаш учун мавжуд қулай шароитлардан фойдаланишдан иборатдир. Бизнинг фикримизча, бир қанча янги конкрет проблемаларни аниқлашга имкон берадиган ишлаб чиқариш ва фан соҳасидаги мустаҳкамроқ алоқалар бунга кўп жиҳатдан ёрдам беради ва ҳар иккала давлат ўртасида савдо-сотиқни анча кенгайтиришга имкон беради. Мана шу гапларнинг ҳаммаси биз анчагина ҳамкорлик тажрибасига эга бўлган традицион алоқаларимизга ҳам, шунингдек бошқа соҳаларга ҳам тааллуқлидир.

СССР Министрлар Советининг Раиси шодиёна меҳмондўстлик учун Дания ҳукуматига ва бутун Дания халқига самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

А. Н. Косигин ва Е. О. Краг матбуот конференциясининг охирида мухбирларнинг Совет — Дания муносабатларига, хавфсизлик масалалари юзасидан Умумевропа кенгашини чақиришга ва халқаро сиёсатнинг бошқа проблемалари тўғрисида жуда кўп саволларига жавоб бердилар.

ОЛЬБОРГ, 5 декабрь. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун Дания бош министри Е. О. Краг шарафига нонушта зиёфат берди.

А. Н. Косигин зиёфат чоғида сўзлаган қисқача нутқида Дания жамоатчилиги ва ҳукумати Совет Иттифоқи билан алоқаларни кенгайтиришга жуда ҳам қизиқаётганлигини айтди.

Музокараларнинг натижалари, деб таъкидлади А. Н. Косигин, Совет—Дания қўшма ахборотида етарли даражада акс эттирилган.

Дания бош министри Е. О. Краг жавоб нутқи сўзлаб, СССР Министрлар Советининг Раиси билан бўлиб ўтган учрашувлар ва музокаралардан мамнун эканлигини айтди.

ОЛЬБОРГ, 5 декабрь. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва унга ҳамроҳ бўлиб борган кишилар бугун Данияга қилинган расмий визитни тамомлаб, Ольборгдан Ослога жўнаб кетдилар.

СССР ва Даниянинг давлат байроқлари билан безатилган аэродромда Совет ҳукумати бошлиғини Дания бош министри Е. О. Краг, ташқи ишлар министри К. Б. Андерсен, шаҳар маъмуриятининг вакиллари, бошқа расмий кишилар, журналистлар узатиб қолдилар.

Аэродромда фахрий қоровул саф тортиб турди ва СССР билан Даниянинг давлат гимнлари ижро этилди.

АХБОРОТ

АНДИЖОН

САЛОМАТЛИК ҚАСРИ

Шаҳарликлар учун ажойиб совға тайёрланмоқда. «Саломатлик қасри» деса арзигулик бўлажак янги шифохонада бир йўла 750 бемор ўз дардига даво топадиган бўлади. Областда энг йирик ҳисобланган бу клиника шифохонаси биноси тезкорлик билан тикланяпти. Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланадиган шифохона Андижон медицина институтининг талабалари учун назарий билимларни амалда қўллаш мактаби ҳам бўлади. Бу ерда жарроҳлик, ички касалликлар, қулоқ, бурун, томоқ, кўз, травматология, рентген, стационар каби ўндан зиёд бўлим ишлайди.

Шифохона ҳузурида поликлиника ҳам кишиларга хизмат кўрсатади. Даволашда яқинда топилган иссиқ сувдан фойдаланилади. Ҳарорати 80 даражадан ортиқ бўлган шифобахш сув таркиби жиҳатидан Чортоқникидан қолишмайди. Шифохона биносининг биринчи корпуси фойдаланишга топширилди.

РАВОН ЙЎЛ

Андижон республикамизнинг Тошкент, Самарқанддан кейинги учинчи йирик шаҳри ҳисобланади. Область маркази аҳолисининг зичлиги, серқатнов транспорти билан ажралиб туради. Шу кунга қадар чор атрофдан келувчи машиналар оқими қўшни қишлоқ-шаҳарларга бориш учун Андижон орқали ҳаракат қиларди. Транспорт қатновидаги бундай қийинчиликнинг олди олинди. Янги кўприк қурилди.

ҚИРҚ БЕШИНЧИ БАҲОР

Избоскан райони қирқ беш баҳорни кўрди. Шу муносабат билан «Шарқ юлдузи» колхозининг маданият саройида икки авлод вакиллари учрашди. Районнинг ўтмиши, бугуни ва эртаси ҳақида ўзаро қизғин суҳбатлар бўлди. Турли воқеаларни ўз кўзлари билан кўрган ҳурматли отахонларнинг ҳикоялари йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Районда ўнлаб мактаб, клуб, кутубхона, шифохона, ошхона, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш устахоналари, савдо комплекси барпо этилган. Ўтган давр ичида район экономикаси ўсди, манзараси кўркамлашди. Одамлар турмуши фаровонлашди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Деҳқон бўлсанг ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 6 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Областлар	Ҳайдалган майдон (гектар ҳисобида)	Планнинг бажарилиш проценти
НАМАНГАН	136414	103,2
АНДИЖОН	188620	102,0
СИРДАРЁ	254489	102,8
ТОШКЕНТ	220132	101,9
Самарқанд	207818	81,7
Хоразм	11952	79,7
Бухоро	138777	78,0
Фарғона	86434	73,7
ҚҚАССР	20283	55,0
Қашқадарё	63523	49,3
Сурхондарё	51184	38,8
Республика бўйича:	1379626	83,8

ОНА-ЕР ҚУВОНЧИ

Асқад МУХТОР

Истардимки, ўлкамизга меҳмон бўлган ҳар кимса
Пахта деган оддий сўзнинг нималигин уқсайди.
Мен пахтакор. Мен пахтани бошқачароқ кўраман:
Назаримда, Она-ернинг қувончига ўхшайди.
У қалбингда қувонч каби тўпланади мисқоллаб,
Қувонч каби янгроқ, енгил нур таралар олтиндан.
Меҳнатимдан балки шундай қувонгандир Она-ер,
Балки меҳру муҳаббатим, балки саховатимдан.

Истардимки, ўлкамизга меҳмон бўлган ҳар кимса
Пахта деган оддий сўзнинг нималигин уқсайди.
Мен ҳаттоки кўсакка ҳам бошқачароқ қарайман:
Чаноқлари фаслларнинг бирлигига ўхшайди.
Саратоннинг жазираси, кузнинг саҳий ташвиши.
Баҳор ҳусни, қаҳратоннинг қаҳри унда мужассам.

Кўсакларда яшириндек йилларимнинг мазмуни,
Бутун умрим ёдга келар карвонларни кузатсам.

Истардимки, ўлкамизга меҳмон бўлган ҳар кимса
Пахта деган оддий сўзнинг нималигин уқсайди.
Пахтакорман, пахтазорга бошқачароқ қарайман:
Асрлардан етиб келган Сомон йўлга ўхшайди.
Ҳа, пахтамиз оппоқ, оппоқ кекса тарих сочидек,

Толалари кўзимизда чақмоқ каби чақнайди.
Минг йиллардан буён жангу туғёнлар орасида
У халқимнинг заҳматкашлик шарафини сақлайди.

Истардимки, ўлкамизга меҳмон бўлган ҳар кимса
Пахта деган оддий сўзнинг нималигин уқсайди.
Мен пахтакор, мен пахтага бошқачароқ қарайман
Назаримда, у халқимнинг тақдирига ўхшайди.

У ҳам худди тақдир каби — меҳнат билан ёнма-ён,
У ҳам худди тақдир каби — ўз қўл билан ясалган.
Шунинг учун у бахтиёр тақдиримдек порлоқдир,
Шунинг учун йилдан-йилга яшаргани яшарган.

Истардимки, ўлкамизга меҳмон бўлган ҳар кимса
Пахта деган оддий сўзнинг нималигин уқсайди.
Мен пахтакор, мен хирмонга ўзгачароқ қарайман:
Назаримда, тонгда қуёш балқишига ўхшайди.
Қуёш каби, ёр-дўстнинг иситади қалбини,
Саҳий кузак тўрида у қуёш каби нурланар.
Халқлар тўқлик, омонлик деб, қўшиғида куйлайди,
Пахта деган қўшиғимиз қўшиқларга уланар!

ПАХТА ТАРОНАЛАРИ

Тошкент ипподромидан репортаж

5 ва 6 декабрь кунлари республикамиз пойтахти Тошкентнинг янги ипподроми — отчопарида республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ажойиб анъанавий меҳнат тўйи — Пахта байрами шодиёналари бўлиб ўтди. Бу ердаги тантана ўлкамизнинг барча шаҳар ва қишлоқларида икки кун мобайнида давом этган Пахта байрамининг энг катта, мароқли маъракасига айланди.

Юртимиз пахтакорлари ўз байрамларига улкан меҳнат зафарларини қўлга киритган ҳолда ёруғ юз ва бахтиёр туйғулар билан келдилар. Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида 4 миллион 510 минг тонналик «оқ олтин» хирмонини бунёдга келтирдилар. 1971 йил улар учун катта синов даври ҳам бўлди. Республика пахтакорлари КПСС XXIV съезди қарорларидан илҳомланиб, ҳормай-толмай меҳнат қилдилар, партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги ва раҳбарлиги остида қатор табиий қийинчиликларни жасорат билан бартараф қила олдилар. Республикамизнинг жанубий областларида сувнинг етишмаслиги, ҳосилнинг ашаддий кушандаси — вилт билан зарарланиши, ҳар хил ҳашарот ва зараркунандаларнинг ғўзаларга ёпирилиши — булар азамат пахтакорларимиз матонат билан енгиб ўтган қийинчиликларнинг энг жиддийларидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг катта ва амалий ташкилотчилик ишлари туфайли 400 минг гектардан кўпроқ пахта майдонида шу йилнинг ўзидаёқ алмашлаб экиш тадбирлари муваффақиятли амалга оширилди. Селекционер олимларимиз кўп йиллик илмий изланишларининг самараси бўлган янги, вилтга чидамли ғўза навлари 500 минг гектардан кўпроқ майдонга экилди. Деярли 300 минг гектар ерга прогрессив кенг қаторлаб экиш усули билан барака уруғи қадалди.

Сув проблемасини ҳал қилиш соҳасида амалга оширилган ишларни айтмайсизми! Қисқа муддатларда 500 километрдан кўпроқ узунликдаги каналлар бетонлаштирилди. 700 дан кўпроқ артезиан қудуқлари қазилиб, зудлик билан ишга туширилди. 1500 та насос фойдаланишга топширилди. Насослар ёрдамида ер қаъридан ҳар секундига 250 куб метр сув олиб, экинзорларга қуйилди. 1971 йилда сув муаммосини ҳал қилиш учун республикамиз ирригаторлари, мелиораторлари ва қурувчилари олиб борган бу кенг миқёсдаги ва қаҳрамонликларга тўла ишларни «оқ олтин»дан мислсиз юксак хирмон уйиб, элимиз байрам гаштини сураётган мана шу лаҳзаларда яна бир карра таҳсин ва миннатдорлик ҳислари билан таъкидлашга арзийди.

Тошкент ипподроми байрам либосларига чулганган. Байрам шодиёналари қизғин. Хилма-хил магазинлар, кўчма чойхоналар, ресторанлар, ошхона ва буфетларнинг эшиклари ланг очиқ. Дош қозонларда паловлар дамланган. Халқ сайили авжида.

Бу ерга республикамизнинг ҳамма бурчакларидан — улуғвор Аму соҳилларидан, Сурхон диёридан, ҳосилга кон Мирзачўл ва Қарши даштларидан, қадимий ва ҳамиша навқирон Бухоро-ю, сўлим Зарафшон этакларидан, шўх оқар Сирдарё бўйларидан, диёримизнинг сўлим маскани — Фарғона водийсидан пахта далаларининг баҳодирлари келишган.

Ўзбекистон пойтахтининг минг-минглаб вакиллари дала меҳнаткашларини зўр ифтихор билан табриклайдилар.

Соат 11. Фанфаралар Пахта байрамига бағишланган тантанали митинг бошланганлигини хабар қилди.

Митингда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, М. Турсунов ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри Э. Т. Шайхов қисқача нутқ сўзлаб, Пахта байрамини очиқ деб эълон қилади. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети топшириғига биноан, улар номидан барча пахтакорларни, республикадаги ҳамма меҳнаткашларни эришилган улкан меҳнат ғалабаси билан чин қалбдан табриклайди.

Чиндан ҳам бу йилги Пахта байрами бошқача ажойиб бир вазиятда ўтди. — Бу байрам бутун совет халқи жанговар меҳнат билан КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошираётган бир шароитда нишонланди. Пахтакорларимиз бу йил улкан хирмон кўтарди.

Республикамиз бугунги кунда пахта етиштиришда эришган даражани ҳис қилиш учун қуйидаги муқоясаларни келтириш ўринли бўлади. Ўзбекистон 1935 йилда 1 миллион тонна пахта етиштирган эди. Орадан 15 йил ўтиб, 1950 йилда у 2 миллион тонналик маррага эришди. 1958 йилда ниҳоят давлатга 3 миллион тонна «оқ олтин» топширилди. Мана шу 3 миллион тонналик маррага эришгунча республикамиз пахтакорлари 27 йиллик катта меҳнат йўлини ўтди. Яна шуниси диққатга сазоворки, 1966 йилдан бошлаб ҳар йили 4 миллиондан ошириб ҳосил кўтаряпти.

Шу нарса бизни мамнун этадики, мамлакатимиз пахта етиштиришда 7 миллион тонналик маррага етди. Ҳосилдорлик бўйича жаҳонда биринчи ўринга чиқди. Эндиликда етиштирилаётган толанинг сифати жиҳатидан эса дунёдаги ҳеч қандай мамлакат биз билан рақобат қилолмайди.

Республикамиз пахта етиштириш соҳасида ҳосилдорликни йилдан-йилга оширяпти. Бу йил Ўзбекистон ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 27 центнердан ҳосил кўтарди.

Ўзбекистон механизаторлари пахта йиғим-теримида ҳар йилдагидан ҳам каттароқ улуш қўшдилар. Улар деярли 1 миллион 810 минг тонна кумуш толани ўз машиналари ёрдамида териб бердилар. Бу етиштирилган умумий ҳосилнинг 5 дан 2 қисмидан кўпроғини ташкил этади. Ҳолбуки, бундан бир неча йил бурун машиналар ёрдамида ялпи ҳосилнинг фақатгина 5-10 проценти териб олинар эди. Айни вақтда машиналар билан терилаётган пахта миллион тонналаб ҳисобланмоқда. Машина ёрдамида бу йил эса республикамиз етиштирган ялпи ҳосилнинг 41 проценти териб олинди. Аммо буни машина теримида эришиладиган охирги марра деб бўладими? Йўқ. Қишлоқ хўжалик механизацияси тараққиётининг келажагини ҳисобга оладиган бўлсак, бу рақамлар ҳали ҳам етарли эмас.

Съезд Директиваларида Ўзбекистон меҳнаткашлари олдига катта вазифалар қўйилган. Биз янги беш йилликда пахта етиштиришни 4 миллион 960 минг тоннага етказишимиз, гўшт, сут, тухум, сабзавот ва мева каби бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни бир ярим-икки марта кўпайтиришимиз керак.

Ҳа, партия плани — халқ планидир. Партия режалари халқимизни янги меҳнат марраларига илҳомлантиради. Она-Ватан республикамиз пахтакорларидан яна кўплаб «оқ олтин» олаверади. Негаки, ўзбек халқи пахтачиликни ривожлантиришда партия ва ҳукуматимиздан ҳамиша катта ёрдам ва мадад олиб турибди. Буни юртдошларимизнинг шу йил — 1971 йилда қўлга киритган катта меҳнат ютуқлари мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

* * *

...Байрам тантаналари бошланади. Пахта байрами шарафига бағишлаб ўтказиладиган мусобақа байроғини кўтариш учун унинг ёнига республикамиз пахта майдонларида донг таратган кишиларнинг бир гуруҳи йўл олади. Ана, Маннон Жалолов... Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати. Андижон область Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси. У бошлиқ хўжалик қўриқ ерларнинг ҳар гектаридан бу йил 30 центнердан ошириб ҳосил олишга муяссар бўлди. Абдулла Кўкламов... Бухоролик донгдор деҳқон, илғор бригада бошлиғи. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, унинг бригадаси эришган бу йилги ютуқлар ҳам ҳар қанча мақтовларга арзийди. Муродилла Юсупов... Наманган районидаги «Восток» совхозининг механик-ҳайдовчиси. У ўзи бошқарган «зангори кема» бункеридан 400 тонна «оқ олтин» ағдарди. Улар орасида Жумақул Асадуллаев ҳам келяпти. Тошкент область, Юқори Чирчиқ районидаги «Труд» колхозининг тракторчиси. У ўзига хос соврин соҳиби. Жумақул бу йил илк марта ўтказилган республикамиз ер ҳайдовчи механизаторларининг мусобақасида ғолиб чиқди. Ниҳоят — Мамажон Исмоилов. Бу йигитнинг номи ҳам кўпчиликка таниш. У чавандозлик бўйича республикамиз чемпиони. СССР халқлари спартакиадасида уч марта кетма-кет соврин олган йигит.

Байроқ аста-секин кўтарилади.

Шундан сўнг тантанавор марш бошланади. Республикамиз барча областларидан Пахта байрамига вакил бўлиб келганлар тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида пахтачилик ва бошқа соҳаларда эришган ютуқларни намойиш этувчи ранг-баранг транспарантлар қадалган машиналарда ўтадилар. Майдондан Тошкент шаҳар физкультурачилари, Армия, авиация ва флотга ёрдам берувчи кўнгилли жамият спортчилари, машҳур чавандозлар саф-саф бўлиб ўтадилар. Чавандозлар орасида Мамажон Исмоиловдан ташқари Тошкент областидан ака-ука Сергей ва Николай Ливаднийлар, «Қиз қувиш» от ўйини бўйича республика чемпиони Светлана Фомина, наманганлик М. Жабадқулов, Ғ. Мамадалиев, сурхондарёлик Б. Бўриев, Ш. Муртазин, Р. Хушвақтов ва бошқа областларнинг вакилларини кўрамиз.

Ҳаво лочинлари хилма-хил спорт ўйинларини моҳирлик билан намойиш қиладилар. Ҳаво спортчиларининг ҳар бир ўйини, ҳар бир чиқиши ипподромда йиғилган ўн минглаб томошабинларни чексиз ҳаяжонлантирди ва завқлантирди.

Ипподромда «Қиз қувиш», «Стойло», «Ағдариш», «Сурпапах», «Тенг келув», «Оломон пойга», «Улоқ» каби от спорти усталарининг ўйинлари, ҳаво спортчиларининг чиқишлари, кураш мусобақалари, санъат усталари ва ҳаваскорларнинг чиқишлари ҳам жуда кўнгилли ва мароқли ўтди.

* * *

Икки кун давом этган бу анъанавий байрам — ютуқ ва ғалабалар кўригига катта ҳосил байрамига айланди.

Я. ТУХТАЕВ,
М. САФАРОВ.

Суратларда: Тошкент ипподромида пахта байрами тантаналари ва от спорти ўйинлари тасвирланган.

А. Тўраев фотолари.

МИКРОСКОПИК ДУНЁ РАЗВЕДКАЧИЛАРИНИНГ ИЗЛАНИШЛАРИ

... Қоронғи хона. Бир вақт ярқ этиб нур чақнайди. Неон чақмоқ нури қоронғиликда шу хонадаги физикларнинг юзини бир лаҳза ёритди. Юксак вольтли зарядсизланиш чақнаши қулоқни қоматга келтирди. Лаборатория яна қоронғилик ва сукунат оғушига кирди. Лекин орадан бир неча секунд ўтгач, учқун камералардаги юксак кучланишли ток билан зарядланган пластиналар орасидан сакраб ўтган 15 сантиметрли чақмоқ яна кўзни қамаштирди.

— Мана шу чақмоқлар олам қаъридан келувчи космик нурларнинг ёрқин изидир, — деб тушунтиради шу камеранинг бошлиғи илмий ходим Дамир Толипов.

Биз баланд тоғликда қурилаётган Кумбел илмий шаҳарчасининг чеккасидаги катта ғиштин уйнинг юқори қаватида турибмиз. Бу ер денгиз юзидан 3200 метр баландликда. Атрофингизда Туркистон тизма тоғларининг қор босган чўққилари кўринади. Уларнинг тепаси — кўм-кўк осмон. Космик нурлар шу осмондан ерга тушиб туради. Физиклар мана шу нурларни планета юзидан иложи борича юқорироқда тутишга ҳаракат қиладилар. Чунки, баландлик атмосферасидаги ҳаво анча сийрак бўлиб, космосдан келувчи нурларни ютишга улгиролмайди. Шунинг учун ҳам космик нур станциялари баланд тоғликларда қурилади. Ўзбекистон физикларининг илмий станцияси мамлакатимизда энг баланд станциялардан биридир.

«Табиий тезлаткичлар» ёруғлик тезлигига яқин тезликкача ҳайдалган ва ер атмосфераси қарийб «тегмаган» зарралар оқими Кумбелдаги шу космик нур установкасига тушади. Бундай зарралар ғоят катта энергияга эга. Ҳолбуки, ердаги физиклар зарраларни ҳозирча бундай тезликка қадар ҳайдашнинг уддасидан чиққан эмаслар. Айни мақсад учун катталиги жиҳатидан йирик-йирик заводлар билан рақобатлаша оладиган улкан электр машиналари — тезлаткичлар қурилган бўлса-да, зарралар бунчалик тезликда ҳайдалганича йўқ.

Бундан эллик йилдан кўпроқ аввал кашф этилган космик нурлар узоқ вақтгача сирли бўлиб келди. Даставвал олимлар космик нурларга атмосферани ионлаштирувчи ва ҳавонинг ўтказувчанлигини белгиловчи омиллардан бири деб қарадилар. Космик нур тузоқларидан бири — учқун камералар ушбу нурларнинг ана шу хоссасига асосланган. Фақат Кумбелдаги установкадагина ҳаво ўрнига неон газидан фойдаланиляпти. Бу газ кинотеатр ва магазинларнинг реклама ёзувларида шўъла сочувчи газнинг ўзидир. Учқун камерадаги неон бир лаҳзагина чақнаб, космосдан келувчи зарра йўлини кўрсатади, холос.

Космосдаги микроскопик дунёнинг бирор модда ядросига бориб урилиши натижасида вужудга келган нур изларини фотографик плёнкада акс эттирмоқ учун мана шу лаҳза кифоя қилади. Физиклар космик нур изларини ўрганиб, уларнинг хоссалари тўғрисида кўп нарсаларни билиб оладилар. Космик нурлар — жуда катта энергияли зарраларнинг ўзаро таъсирини кузатишга имкон берувчи энг яхши муҳит эканлигини олимлар урушдан аввалги йиллардаёқ билиб олган эдилар. Космик нурларни ўрганиш натижасида элементар зарралар физикасида жуда муҳим кашфиётлар қилинди. Чунончи, мезон, гиперон ва позитрон каби ҳозирги вақтда машҳур бўлиб кетган зарралар биринчи марта ана шу нурлардан топилган эди.

Эндиликда олимлар космик нурларнинг химиявий таркиби қандайлигини ҳам етарлича асосли қилиб айтиб бермоқдалар. Водород атомининг ядроси — протонлар космик нур таркибий қисмини ташкил этади. Уларга озгина миқдорда гелий атоми ядроси ҳам қўшилган, анча оғир литий, бериллий, бўр элементларининг ядроси эса камдан кам ҳоллардагина учрайди.

Физиклар космик нурлар тўғрисида анча нарса билиб олдилар. Шундай бўлса-да, космик нурларнинг сир-асрорлари ҳали кўп. Ўзбекистон физиклари ҳам космос нурлари сирларини очишга ўз ҳиссаларини қўшиб бормоқдалар. Республикамизда бундай тадқиқотлар урушдан кейинги дастлабки йилларда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Сиддиқ Азимов раҳбарлигида бошланган эди. Бундан ўн икки йил аввал ёш ташаббусчи физиклар группаси космик нурларни ўрганиш учун баланд тоғликда Кумбел илмий станциясини барпо этди. Шундан бери бутун бир илмий посёлка қурилди, бир неча установка бунёд этилди. Бугун биз шуларнинг энг каттаси билан танишяпмиз. Унинг бўйи 12 метрга боради ва учта ярусни эгаллайди. Биринчи қаватдан иккинчи қаватга ўтар экансиз, космик нурларни қайд этувчи асбобларни кўрасиз. Боя айтганимиз учқун кабинаси юқори қаватда жойлашган. Бу камера мамлакатимиздаги шу тахлитдаги энг катта камерадир.

Иккинчи қават асбоблари космик зарра энергиясини қайд этади. Пастки қаватдаги қалинлиги икки метрга борадиган темир фильтрдан ғоят зўр энергияли зарраларгина ўта олади ва бу зарраларни шу ердаги учқун камералар қайд этади. Установканинг жами вазни 250 тоннага боради.

Кумбелдаги космик нур «тузоғи» дастлабки илмий натижалар берди. Ўзбек физиклари Москва ва Тбилисида ўтган илмий конференцияларда шу натижаларни ҳамкасбларига маълум қилишди. Ҳозирги вақтда бу ердаги олимлар ўз установкаларини 10 триллион электронвольтга борадиган ғоят юксак энергияли зарраларни излаш режимига ўтказдилар. Серпуховдаги жаҳонда энг катта тезлаткичда ҳайдалувчи зарралар энергияси эса, 76 миллиард электрон вольтгача боради.

— Ғоят юқори энергияли зарралар ўзаро таъсирини ўрганишнинг фан учун катта аҳамияти бор, — дейди физика-техника институтининг директори С. А. Азимов, — Бу соҳада олиб борилувчи тадқиқотлар олимларнинг қўлига бўлажак ядро физикасининг калитини беради, деб кутиш мумкин.

Янги установка Тоймас Йўлдошбоев мудирлигидаги космик нурлар лабораториясининг бир группа ёш олимлари томонидан йиғилиб ишга солиб юборилди.

Космик нур овчилари, сизга омад тилаймиз!

А. ЕРШОВ,
УзТАГ махсус мухбири.

Фарғонанинг ишчилар райони бўлган Қиргули кундан-кунга кўркамлашиб ва ободонлашиб бормоқда. Суратда: Қиргулидаги «Дўстлик» кинотеатри ва Қўқон кўчасининг умумий кўриниши.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ).

ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР,

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 5 декабрь, (ТАСС). Хавфсизлик Кенгаши Ҳиндистон—Покистон чегарасидаги аҳволни муҳокама қила бошлади. Кенгашнинг шошилинч равишда чақирилган мажлисига Ҳиндистон ва Покистон вакиллари таклиф этилди.

Совет Иттифоқи ва Польша вакиллари мажлис бошланган вақтда Шарқий Покистон қочоқларининг тақдири тўғрисида ва Шарқий Покистондаги аҳвол ҳақида энг ишончли маълумотни олмоқ учун Шарқий Покистон миллий-озодлик ҳаракати (Бангла Деш)нинг ҳозир Нью-Йоркда турган вакилларини Хавфсизлик Кенгашига чақиришни таклиф қилдилар.

Қўшма Штатлар бошчилигидаги бир группа мамлакатлар Бангла Деш миллий-озодлик ҳаракати вакилларининг таклиф этилишини рад қилишга эришдилар, шу тариқа аввал бошданоқ Хавфсизлик Кенгашида Ҳиндистон—Покистон кичик қитъасидаги хатарли вазиятни келтириб чиқарган сабабларнинг холисона муҳокама қилинишига имкон бермайдиган вазиятни вужудга келтирдилар. ХХР вакили ҳам ана шу группага қўшилди.

Ҳиндистоннинг БМТдаги доимий вакили С. Сен мажлисда сўзга чиқиб, Шарқий Покистон аҳолисини, аввало, Шарқий Покистонлик ўн миллион қочоқнинг оғир аҳволини батафсил таърифлаб берди. У Хавфсизлик Кенгашининг мажлисига Бангла Деш вакилларини таклиф қилиш зарурлигини уқтирди.

Ҳиндистон вакилининг айтишича, ҳозирги вақтда Покистон армияси билан «Бангла Деш халқи ўртасидаги ўт очишни тўхтатишга эришиш зарур. Ғарбий Покистон ҳарбий режими Бангла Деш халқига жабр-зулм қилмоқда».

Покистоннинг Ҳиндистонга қарши жуда кўп қуролли иғвогарликлар қилганлигини таъкидлаб, С. Сен Ҳиндистон армияси бўлинмалари Покистон территориясига киритилганлиги Покистон артиллериясининг Ҳиндистон территориясини неча марталаб ўққа тутганлигига жавоб тариқасида кўрилган иложсиз чора бўлди, деди.

Покистоннинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили А. Шахи Ҳиндистон ҳукуматининг сиёсатига қарши кескин гапларни айтди. Ҳиндистон «Покистонга қарши агрессия қилди» деди у. Покистон вакилининг нутқи асосан Ҳиндистон — Покистон чегарасидаги ҳарбий вазиятни таърифлашдан нарига ўтмади.

АҚШ вакили Ж. Буш кенгаш муҳокамасига резолюция лойиҳаси таклиф этди. Бу резолюция Ҳиндистон—Покистон танглигининг келиб чиқиш туб сабабларини инобатга олмайди ва ўт очишни тўхтатиш ҳамда Ҳиндистон—Покистон чегараси районига БМТ кузатувчиларини юборишни, бу кузатувчилар ўт очишни тўхтатиш ва қўшинларни чекинтириш тўғрисидаги битим қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида маълумот бериб туришини таклиф қилади.

Ҳиндистон вакили Америка киритган резолюция лойиҳасини тавсифлаб, бундай резолюциянинг қабул қилиниши «аслида Покистон ҳукуматини Шарқий Покистондаги репрессияларини давом эттиришга рағбатлантирган бўлур эди», можаронинг манбаи бўлган аҳволни сақлаб қолган бўлур эди, деб таъкидлади. Сурия вакили Ж. Томе Америка резолюцияси лойиҳасини танқид қилди.

СССР вакили Я. А. Малик ўз нутқида Америка резолюцияси лойиҳасини танқид қилди. У АҚШ делегатининг муҳокама қилинаётган масалага жуда бир томонлама ёндошганлигини таъкидлади.

Совет халқи Ҳиндистон халқига ҳам, Покистон халқига ҳам ҳурмат билан қарайди, биз ўтмишда Совет Иттифоқи Тошкентда Ҳиндистон—Покистон музокараларининг ташаббусчиси ва воситачиси бўлганлиги билан, шу музокаралар муваффақиятли тугалланиб, ўша вақтда Ҳиндистон ярим оролидаги можаро хавфини тугатишга ёрдам берганлиги билан фахрланамиз, деди совет делегати. Ҳиндистон ярим оролида кескин тус олган вазият Покистон ҳарбий маъмурлари сиёсатининг натижасидир, деб таъкидлади Я. А. Малик. Шарқий Покистонда ўтган йил декабрь ойида қонун чиқариш ассамблеясига ўтказилган сайлов натижаларини Покистон маъмурлари ҳақиқатда тан олишдан бош тортганликлари муносабати билан Шарқий Покистонда сиёсий танглик рўй берди ва кескинлашиб кетди. Бу сайловда «Халқ уюшмаси» партияси катта муваффақият қозонди. Бу партия, деди сўнгра Я. А. Малик, сайловда Шарқий Покистонга Покистон давлати доирасида сиёсий ва иқтисодий автономия беришни, мамлакатда прогрессив ўзгаришлар ўтказишни, Покистоннинг агрессив ҳарбий блокларидан чиқишини кўзда тутувчи программа билан қатнашди. Шунинг учун ҳам бу партия қонун чиқариш ассамблеясидаги ўринларнинг кўпчилигини олди.

Лекин Покистон маъмурлари «Халқ уюшмаси» партиясига қарши шафқатсиз репрессиялар бошлаб юборди, бу репрессиялар шу кунгача ҳам давом этмоқда ва Шарқий Покистондан келаётган қочоқларнинг жуда кўпайишига, Ҳиндистон—Покистон чегараси районидаги кескинликни кучайтиришга олиб келди. Шарқий Покистонда Покистон маъмурларининг айби билан рўй берган ва кескинлашиб кетган сиёсий танглигининг қурбони Ҳиндистон бўлди, шу сабабли вужудга келган вазият учун масъулиятни Ҳиндистон ҳукуматига тўнкашга уриниш нотўғри бўлур эди, деб таъкидлади совет вакили.

Шундан кейин Америка резолюциясининг лойиҳаси овозга қўйилди. Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзоларидан Қўшма Штатлар билан ХХР шу резолюцияни ёқлаб овоз берди. Англия билан Франция бетараф қолди, СССР қарши овоз берди. Шундай қилиб, Америка лойиҳаси қабул қилинмади.

Навбатдаги мажлис 5 декабрь кечаси бўлди.

* * *

Нью-Йорк, 6 декабрь, (ТАСС). Кеча Хавфсизлик Кенгаши Ҳиндистон—Покистон чегарасидаги вазиятни муҳокама қилишни давом эттирди. Совет делегацияси кенгашнинг муҳокамасига резолюция лойиҳасини тақдим этди. Бу лойиҳада Совет томони Шарқий Покистондаги танглики сиёсий ҳал этишга чақиради. Совет делегацияси Хавфсизлик Кенгашига Покистон ҳукуматини вазиятни кескинлаштиришга олиб келган Шарқий Покистондаги зўравонликни тўхтатишга чақиришни таклиф этди.

Совет резолюцияси лойиҳасини овозга қўйишда ХХР вакили унга қарши овоз бергани сабабли бу резолюция ўтмади. Шундан кейин Хавфсизлик Кенгашининг бошқа аъзолари таклиф этган резолюция лойиҳалари овозга қўйилди. ХХР делегацияси муҳокамага ўз резолюциясининг лойиҳасини киритди. Унда Ҳиндистон ҳукумати «қўпорувчилик фаолияти» ва Покистонга қарши «агрессия»да айбланади. Бироқ сўнгги дамда ХХР вакили маслаҳатлашиб олиш баҳонаси билан резолюция лойиҳасини қайтариб олди.

Кенгаш делегациялар ўртасида маслаҳатни давом эттиришга қарор қилди.

ҲИНДИСТОН БАНГЛА ДЕШ ҲУКУМАТИНИ ТАНИДИ

ДЕҲЛИ, 6 декабрь (ТАСС). Ҳиндистон Республикаси бугун Шарқий Покистоннинг Бангла Деш халқ демократик ҳукуматини таниди. Бош министр Индира Ганди Ҳиндистон парламентида шу ҳақда расмий равишда эълон қилди. И. Ганди Бангла Деш халқи ва унинг ҳукуматига нисбатан хайрихоҳлик ва дўстлик туйғуларини изҳор этиб, Ҳиндистон билан Бангла Деш халқлари ва ҳукуматлари озодлик ва демократия учун биргаликда кураш олиб борадилар ва ўзаро яхши қўшничилик алоқаларини ўрнатадилар, деди. Бу воқеа, деди Индира Ганди, миллий озодлик ҳаракати тарихида муҳим давр бўлиб қолади ва тинчлик ҳамда хавфсизликни таъминлашга, шунингдек Осиёнинг шу районида ва бутун дунёда тараққиёт ишига хизмат қилади.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ТЕЛЬ АВИВНИНГ ХАТАРЛИ ЙЎЛИ

Исроил бош министри Голда Меир 30 ноябрда Қўшма Штатларга навбатдаги сафарга чиқди. Исроил фойдасига маблағ тўплаш кампаниясида қатнашиш бу сафар учун расмий баҳона бўлди. Аслида у президент Никсон ва Американинг бошқа раҳбар арбоблари билан музокаралар олиб бормоқ учун Америкага йўл олди.

Г. Меирнинг ўзи, Вашингтонга «катта сават» билан кетаётирман деди.

Афтидан, «катта сават» олингани бежиз эмас. Меир Тель-Авивга икки қўлини бурнига тиқиб қайтиб келмаса керак. Телеграф агентликларининг «давлат департаменти вакиллари» айтган гапларига асосланиб берган хабарларига кўра Америка ҳукумати «эҳтимол, Исроилнинг «Фантом» самолётларининг янги туркумини етказиб бериш тўғрисидаги талабини қондиришга тайёргарлик кўраётгандир». АҚШ матбуоти бу хусусда бундан ҳам аниқроқ гапларни ёзмоқда. «Америка расмий кишилари, деб ёзади «Ивнинг стар» газетаси, Исроилга «Фантом»ларни сотиш тўғрисидаги қарор принцип жиҳатидан қабул қилинган». Энди фақат шу самолётларни етказиб бериш муддатлари келишиб олинса бас.

Воқеаларнинг бундай тус олиши асло тасодифий ҳол эмас. Қўшма Штатлар Исроилга ҳамиша саҳийлик билан ёрдам бериб келганлиги ва ёрдам бераётганлиги яхши маълум. Чунончи, ноябрь ойининг ўрталарида Тел-Авив билан Вашингтон ўртасида ҳарбий мақсадларда фойдаланиш мумкин бўлган энг янги электр ускуналарни ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда Қўшма Штатларнинг Исроилга ёрдам бериши тўғрисида махфий шартнома имзоланганлиги тўғрисидаги хабарлар матбуотда эълон қилинди. Миср газеталари бу битимни «Америка империалистик доираларининг Исроил ҳарбийлари билан тўла ҳамжиҳатлиги ва ҳамкорлигининг янги далили» деб таърифлади. Исроилга ёрдам бериш учун 500 миллион доллар ажратиш тўғрисида АҚШ конгресси чиқарган қарор ҳам ана шундан далолат беради. «Ал Аҳром» газетасининг ёзишича, ана шу фактларнинг ҳаммаси Америка пропагандасининг гўё АҚШ Яқин Шарқ можаросини бартараф қилиш мақсадида Исроилга тазйиқ ўтказиш учун ўз ихтиёридаги ҳамма воситаларни ишга солмоқда, деган даъволари ёлғон эканлигини кўрсатиб турибди.

Г. Меирнинг АҚШга бориши БМТ Бош Ассамблеясида Яқин Шарқ танглиги муҳокама қилина бошланган бир пайтга тўғри келди. Ана шу муҳокама арафасида БМТ Бош секретари У Тан Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисида доклад деган ҳужжатни делегатларга тарқатди. Шу ҳужжатдаги маълумотлар Исроил раҳбарларининг океан ортидаги ўз ҳомийлари мадади билан БМТ Хавфсизлик Кенгашининг ҳамма Исроил қўшинларини оккупация қилиб олинган араб территорияларидан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги резолюциясини қайсарлик билан писанд қилмай келаётганликларини кўрсатади.

А. СТУПАН. (ТАСС).

⊙

БОШИ БЕРК КЎЧАГА КИРИБ ҚОЛГАН СИЁСАТ

Англия консерваторлар ҳукуматининг Шимолий Ирландия (Ольстер)даги гражданлик ҳуқуқлари учун бошланган ҳаракатни қурол кучи билан бостириш сиёсати боши берк кўчага кириб қолди. Бу сиёсат Англиянинг ана шу вилоятида қалтис жанжалли вазиятни вужудга келтирди ва қўшни Ирландия Республикаси билан Англия ўртасидаги муносабатларни жуда кескинлаштириб юборди, холос.

Белфаст, Лондондеррида ва Шимолий Ирландиянинг бошқа шаҳарларида отишмалар, портлашлар, ёнғинлар тўхтовсиз давом этмоқда. Англиянинг оккупациячи қўшинлари август ойидаёқ жорий этилган «фавқулодда ваколатлар тўғрисидаги қонун»га асосланиб Ольстердаги католиклар яшайдиган районларда оммавий тинтувлар ўтказмоқда ва жуда кўп одамларни ушлаб олиб кетмоқда, ирландияликларни судсиз ва терговсиз турмаларга, қамоқ лагерларига ташламоқда, бу ерда улар ваҳшиёна қийноққа солинмоқда. Протестант мазҳабидаги экстремистлардан танлаб олиб махсус тузилган газандалар отрядлари бу ишда уларга ёрдам бермоқда.

Лондон ва Белфастнинг репрессив ҳаракатлари вилоят аҳолисининг инглизлар ўрнатган мустамлакачилик тартибларига қарши ва ҳозирги реакцион режимга қарши курашини кучайтиришга сабаб бўлди. Ҳозирги реакцион режим Ольстер гражданларининг салкам 40 процентини, аввало, католикларни эзмоқда ва камситмоқда. Бу режимга қарши курашда Коммунистик партия ва касаба союзлари актив қатнашмоқда. Шимолий Ирландияда гражданлик ҳуқуқлари учун кураш уюшмасининг ташаббуси билан гражданлик итоатсизлиги кампанияси ташкил этилди. Бу кампания иштирокчилари Шимолий Ирландия маъмурларига солиқ тўлашдан бош тортмоқдалар. «Шимолий Ирландия халқининг ассамблеяси»ни чақириш планлаштирилмоқда. Бу йиғин реакцион режимга қарши курашувчи кучларнинг анжумани бўлиши лозим.

Англия ҳукуматининг Ольстер проблемасини ҳарбий йўл билан ҳал этиш, ирландияликларнинг энг оддий инсоний ҳуқуқларини поймол қилиш йўли, Ирландияга чегарадош районларда инглиз қўшинлари қилаётган иғвогарлик ҳаракатлари Англия билан Ирландия ўртасидаги муносабатларни жуда кескинлаштириб юборди. Инглизлар бир вақтлар эндиликда Ольстер номи билан маълум бўлган олтита шимолий вилоятни шу мамлакатдан тортиб олган эдилар.

Ирландияда чиқадиган «Айриш пресс» газетаси «Дублин билан Лондон ўртасидаги муносабатлар илгари ҳеч қачон бу қадар кескин бўлмаган эди», деб таъкидлайди. Ирландия Республикасининг ташқи ишлар министри П. Хиллери яқинда Ирландия парламентида сўзга чиқиб, Лондоннинг ҳозирги йўлини «телба йўл» деб атади. Ирландия ҳукумати Ольстер турмаларидаги сиёсий маҳбуслар қийноққа солинаётганлиги тўғрисида гувоҳлар берган шоҳидликни ўз ичига олган ҳужжатларни инсон ҳуқуқлари билан шуғулланувчи Европа комиссияси муҳокамасига топширди.

Яқинда Белфастда Ирландия Компартиясининг XV съезди бўлиб ўтди. Ирландия Коммунистик партияси ягона фронт тузиб, Ирландия меҳнаткашларининг асосий душмани Англия империализми эканлигини уқтириш ва Ирландия халқини Ирландия диёрида инглизлар ҳукмронлигини батамом тугатиш учун, мамлакатнинг бутун ҳаётида туб ўзгаришлар қилиш учун курашга руҳлантириш зарурлигини таъкидлади.

В. СЕРОВ. (ТАСС).

Перу. Лима шаҳрида очилган халқаро ярмаркадаги совет павильони одамлар билан ҳамиша гавжум. Дастлабки беш кун ичидаёқ уни 100000 дан зиёд киши келиб кўрди. Суратда: томошабинлар СССР павильонини кўздан кечирмоқдалар.

Е. Ельшов фотоси, (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ШАШКА

СЎНГГИ ТУР ОЛДИДАН

Бугун халқаро шашка бўйича СССР биринчилиги якунланади. Охирги тур олдидан ўтказилган ўйинлар ҳам қизғин бўлди. 19-турда тошкентлик С. Давидов ленинградлик рақиби С. Маншин билан ўйнаб, ғалаба нашъасини тортди. В. Голосуев москвалик шашкачи Н. Абациевдан енгилди. 1-2-ўринларни эгаллаб турган мусобақа пешқадамлари А. Андрейко билан А. Гантварг ўзаро куч синашишди. Ўйин очкони тенг бўлиш билан тугади. Иккинчи ўринга даъвогарлик қилиб турган М. Корхов билан тошкентлик С. Гуляев ҳам ўзаро «келишиб» қўя қолишди. Қолган ўйинлар дуранг бўлди.

20-турда мен Залитис билан ўйнаб, қўлим баланд келди. Тошкентлик Гуляев эса ёш шашкачи Мишанскийга ютқазиб қўйди. Иккинчи мезбон Давидов ҳам рақиби Голосуевдан енгилди. Шундай қилиб охирги тур олдидан 19 имкониятдан 13,5 очко тўплаган Андрейко пешқадамлик қиляпти. Гантварг шу имкониятдан 12,5 очко тўплаган.

И. КУПЕРМАН, халқаро гроссмейстер, жаҳон экс-чемпиони.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари 14.00 — МОСКВА, 17.55 — ТОШКЕНТ **Ўзбек тилида:** 18.00 — Қўғирчоқ телетеатри, 18.30 — Адабий кўрсатув, 19.30 — Телефильм, 19.45 — Ахборот, 20.00 — Миллионлар ленинча университети, 20.30 — **Цирк болалари** (ҳужжатли фильм), 21.00 — Телеочерк, 21.10 — Концерт, 21.40 — Ахборот, 22.00 — **Белоруссия вокзали** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА, 17.35 — Мультфильмлар, 17.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув, 18.10 — Концерт, 18.30 — Фотоҳаваскорлар учун кўрсатув, 19.00 — Концерт, 20.00 — Ҳужжатли фильм, 20.30 — **Қизил рябина** (бадиий фильм), 22.10 — Ҳужжатли фильм, 22.20 — Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 19.40 — Спортчилар — меҳмонимиз, 20.00 — **Осилсанг, баланд дорга осил** (бадиий фильмнинг 1-2 сериялари).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/XII да **Трубадур**, 9/XII да **Тановар**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/XII да **Аяжонларим**, 9/XII да **Олтин девор**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/XII да **Ёшликда берган кўнгил**, 9/XII да **Паранжи сирлари**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/XII да **Оқар сувлар**, 8/XII да **Учинчи орзу**, 10/XII да **Биринчи бўса**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — СОВЕТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.

КИНО

Дайди (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, «КЎКЧА», САНЪАТ САРОЙИ, «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Россия империясининг салтанати ёки яна қўлга тушмас қасоскорлар (кундуз соат 12 ва 2 яримда), **Қимматли секундлар** (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да); — «ЧАЙКА».

Анжелика — фаришталар маликаси (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЕТИНИНГ БОСМАХОНАСИ

заводлар, фабрикалар ва муассасалардан тунука ва қўрғошинларда трафаретлар ва жадваллар тайёрлаб бериш учун чекланмаган миқдорда

БУЮРТМАЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлаб бериш муддати буюртмачи билан келишилади.

Босмахона буюртмаларни сифатли қилиб бажариб беришга гарантия беради.

Трафаретларни тайёрлаб бериш нархи прейскурант бўйича белгиланади.

БУЮРТМА БИЛАН: «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 1-қават, ишлаб чиқариш бўлимига учрашилсин.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ ҚИЛИШ БЮРОСИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ЯДРО ФИЗИКАСИ ИНСТИТУТИГА

(Улуғбек посёлкаси)

электрофизик инженерлари, радио инженерлари, радиофизиклар, радиомонтажчилари, катта техниклар, техниклар, катта механиклар, механиклар, ҳар хил категориядаги конструкторлар, бош инженер, бош бухгалтер, токарлар, ҳамма разряддаги слесарлар ва фрезерчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси, ҳамда Тошкент шаҳридаги район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин:

Ленин района — Полторацкий кўчаси, 72-уй;

Октябрь района — У. Юсупов кўчаси, 3-уй;

Чилонзор района — «Чилонзор» массиви, 2-квартал 53-уй;

Ҳамза района — М. Ҳасанова кўчаси, 3-уй;

Куйбишев района — К. Маркс кўчаси, 53-уй;

Киров района — 2-Белинский кўчаси, 6-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455 Халқаро ҳаёт —337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат —332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура—337162. Эълонлар—338142. Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330259, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—63. Самарқанд — 31—972. Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09